

Apžvalga

Nr. 61

KETVIRTADIENIS, 1946 M. SPALIO 17 D.

II metai

PASKUTINIS TAIKOS KONGRESO POSĖDIS

Paryžius, X. 16. Vakar Taikos konf. plenumas turėjo paskutinį posėdį, kuriame nedalyvavo tikrai Jugoslavijos atstovai. Jie įteikė pirmininkaujančiam Kinijos atst. Kuo-Tai-Ci raštą, kuris ir posėdyje perskaitytas. Jame Jugoslavijos delegacija pareiškia, kad Jugoslavija nepasirašys taikos sutarties su Italija dabartinėje jos redakcijoje.

Tada pirmininkaujantis Kuo-Tai-Ci pasakė kalbą, kurioje pareiškė, kad pasaulio taika yra nedaloma, o jei ji taps daloma, tat bus neišvengiamas tarp tautų konfliktas. Paryžiuje, esą, daug buvo nuveikta ir Konferencijos darbus tikrai istorija tinkamai įvertins.

Po jo kalbėjo min. Byrnes. Jis pasakė, kad pasaulis nori visų tautų taikos ir visos tautos turi dalyvauti taikos kūrime ir pareišti savo nuomonę. Mūsų pareiga — suderinti nuomonių skirtumus, kalbėjo Byrnes, ir atnešti pastovią taiką išskankintam pasauliui.

Molotovas taip pat pareiškė, kad TSRS viską dės, kad taika būtų išlaikyta. Tačiau 4 didž. užs. reik. min. konferencijai sovietų delegacija kovos, kad jos pažiūros ir nusistatymai būtų priimti.

Min. Bevinas tarp kitko pasakė, kad konferencijos nutarimai palies ne tikrai dabartinę, bet ir būsimas kartas.

Paskutinis kalbėjo Bidault, kuris padėkojo, kad Konferencijai buvo pasirinktas Paryžius.

BENDRADARBIAVIMO TILTAI

New Yorkas, X. 16. Ryšys su pasibaigusia Taikos Konferencija, The New York Times rašo: Paryžiaus Konferencija atnešė daug nuomonių skirtumų ir nedaug ją yra patenkintųjų. Paryžiaus Konf. nepajėgė panaikinti skirtumų tarp dviejų blokų. Dviem trečdaliais priimti nutarimai yra tikrai tiltai per tų nesutarimų bedugnę.

BERGŽDŽIAI PRALEISTAS LAIKAS

Londonas, X. 16. BBC Paryžiaus korespondentas Harry Nicolson, komentodamas pasibaigusią Paryžiaus Konferenciją, šiandien tarp kitko pareiškė: Viskas, kad įvyko Paryžiuje, buvo veltui — tik-

tai gaila bergždžiai praleisto laiko. Gal būtų buvę ir geriau, jei ta konferencija iš viso nebūtų ruošta, nes jos metu tikrai padidėjo skirtumas tarp Rytu ir Vakarų.

QUEEN ELISABETH IŠPLAUKĖ

Londonas, X. 16. Šiandien 14 val. iš Sautemptono uosto išplaukė Queen Elisabeth laivas su 1000 keleivių, tarp kurių buvo sovietų delegacija į JTO plenumo posėdį su Molotovu ir Vyšinskiu prysaky.

Šis didžiausias transatlantinis laivas yra 85.000 tonų talpos. Karo metu jis vežiojo kariuomenę ir padarė 500.000 mylių kelio ir pervežė 1 milijoną kareivių. Šiai laivo kelionei žymi dalis laivokarčių buvo parduota prieš 8 metus.

Persijoje susitarta

Londonas, X. 17. Teherano siųstuvas pranešė, kad įvyko susitarimas tarp Persijos vyriausybės ir pietinių Persijos sukilėlių. Sukilėliams jų vadai įsakė padėti ginklus ir išsikirstyti į savo namus.

Vakar Bevinas atsakydamas į paklausimą pareiškė, kad į Pietų Persijos sukilimą nėra įmaišytas Achvadž britų konsulas. Persijos vyriausybė tą britų vyr. pareikimą priėmė ir tuo šis nesusipratimas laikomas baigtu.

RUMUNIJOS OPOZICIJA PROTESTUOJA

Londonas, X. 17. Rumunijos vyriausybė paskelbė, kad Rumunijos parlamento rinkimai įvyks š. m. lapkričio 19 d. Rumunijos opozicijos vadai, ūkininkų partijos pirm. Maniu įteikė 4 didž. valst. vyriausybės memorandumą, kuriame tvirtinama, kad naujų rinkimų įstatimu yra suklaiduojami rinkimų sąrašai ir prašo, kad 4 didž. valst. užs. reik. ministrai apsvaistytų Rumunijos rinkimų įstatymą.

EKSKOMUNIKAVO TEISEJUS

Roma, X. 16. Šv. Tėvas paskelbė ekskomunikatą visiems tiems, kurie prisidėjo prie bylos prieš arkiv. Stepinač-Ekskomunikuotųjų pavardės neskelbiamos.

RYTOJ KALBĖS BYRNES

Paryžius, X. 17. Vakar vakare, prieš išskrisdamas į Vašingtoną, min. Byrnes priėmė spaudos atstovus, kuriems pareiškė, kad po šiandienio pasikalbėjimo su prezid. Trumanu paaiškėjo, kad rytoj jam teks pasakyti per JAV radiją kalbą apie pasibaigusią Paryžiaus konferenciją.

Kalbėdamas apie Paryžiuje pasibaigusią Taikos Konf., min. Byrnes išreiškė įsitikinimą, kad bus sėkmingi 4 didž. min. pasitarimai New Yorke. Min. nuomone, kad Taikos Konf. metu santykių įtempimas tarp TSRS ir JAV nepadidėjo. Toliau min. Byrnes apgalstavo, kad nevisame pasaulyje yra spaudos laisvė ir kad nevisi galėjo sekti konferencijos darbus.

SAVOTISKAI SUPRANTA LAISVĘ

New Yorkas, X. 17. JAV užs. reik. min. pavad. Acheson spaudos konferencijoje ryšys su arkiv. Stepinač nutėsimu, pareiškė: JAV jaučia nepasitenkinimą ir nerimą dėl to, kaip Jugoslavijoje yra suprantamos piliečio laisvės.

TITO TEISINASI

New Yorkas, X. 16. Šiandien marš. Tito priėmė du amerikiečių žurnalistus, kuriems suteikė pasikalbėjimą. Jis pareiškė, kad santykiai tarp Jugoslavijos ir JAV nėra tokie geri, kokie buvo anksčiau, tačiau dėl to Jugoslavija nėra kalta. Dėl taikos sutarties su Italija, Tito pareiškė, kad dabartinių taikos sutarties projektu Jugoslavija yra nusikriausta ir reikalauja, kad būtų priimtas Jugoslavijos projektas. Toliau, Jugoslavija reikalauja sienos su Austrija revizijos, o taip pat „Jugoslavija įims priemonių savo pretenzijoms į Makedoniją patenkinti“. Žurnalistų paklaustas kokios būsiančios tos priemonės, Tito pareiškė, kad jos bus JTO ribose.

RUOŠIA BALKANŲ FEDERACIJOS PLANĄ

Roma, X. 16. Žiniomis iš Londono, anglų vyriausybė ruošianti Balkanų valstybių federacijos planą. Ši federacija apimsianti taip pat ir Austriją.

Bausmė ivykdyta

GOERINGAS NUSIŽUDĖ

Londonas, X. 16. Nuernberge šiandien paskelbtas oficialus komunikatas, kuriame sakoma, kad širyt rytą buvo įvykdyta mirties bausmė pakariant dešimčiai tarptautinio teismo nubaustų vokiečių karo nusikaltėlių. Bausmę įvykdant buvo po du žurnalistus kiekvienos didžiosios valstybės ir teismo fotografas, kurio padarytos nuotraukos bus panaudotos tikrai istoriniams reikalams.

Toliau komunikate sakoma, kad vienuoliktasis karo nusikaltėlis — Hermann Goering vakar vakare 22,45 val. buvo rastas negyvas savo celėje. Pakvietus teismo gydytoją buvo nustatyta, kad jis nusižudė ciankali nuodais. Jo burnoje buvo rastos ampulės šukės. Netrukus buvo pakviesti vokiečių tautos atstovai: Bavarijos min. pirm. ir Nuernbergo apygardos vokiečių vyr. prokuroras. Vedamas tardymas nustatyti kokių būdu savižudys gavo nuodų. Jį stebėjęs valdininkas pareiškė, kad Goeringas gulėjęs lovoje ir kažką ėmęs iš po antklodės ir dėjęs į burną. Paskui ūmai jis nustojo judėti. Tada jam pasirodė įtartina ir jis pakėlė aliarmą. Atidarius Goeringo celę, jis buvo rastas negyvas.

Paskutiniame žodyje Ribbentrop pareiškė, kad su jų mirtimi baigiasi antrasis karas. Toliau jis pareiškė įsitikinimą, kad bus atstatyta Vokietijos vienybė ir bus pasiekta pasaulio taika. Frankas sukalbėjo maldą vietoj paskutinio žodžio. Saukelis rėkė, kad jis nekaltas ir kad teismo sprendimas neteisingas. Rozenbergas rodė pamišimo žymes. Streicheris atsisveikino su kolegomis ir sušuko heil Hitler.

TEIS KITUS NACIUS

New Yorkas, X. 16. JAV vyr. prokuroras Nuernbergo karo nusikaltėlių byloje Jakson patiekė prez. Trumanui raportą apie tą bylą. Tame raporte Jakson pabrėžė būtinumą tučtuojau atiduoti tarptautiniam teismui žymesniuosis Vokietijos III Reicho pramonininkus ir mokslininkus.

SUMAŽINTAS TSRS KARO BIUDŽETAS

Maskva, X. 16. Dabar Maskvoj vykstančiame TSRS Aukšč. Tarybos suvažiavime svarstomas TSRS biudžetas 1946 metams. Krašto apsaugos ministerijos biudžetas sumažintas iki 72 milijardų rublių vietoj pereinamais metais paskirtų 128 milijardų. Moksliniams tyrinėjimams „sustiprinti TSRS ekonominiai ir militariniai“ paskirta 5 milijardai rublių, vietoj pernai paskirtų 2 milijardų.

GEN. EISENHOWERIS TRIESTE

Triestas, X. 16. Čia šiandien atvyko JAV vyr. štabo virš. gen. Eisenhoweris. Jis aplankys Venezia Giulia srity esančius amerikiečių kariuomenės dalinius.

RUNGTYNIAVIMAS DĖL TRIESTO

(Rašo JEAN NEUVECELLE)

Taikos konferencija priėmė prancūzų kompromisinį siūlymą Venecijos Julijai padalyti. Triesto statutas papunkčiui priimtas 14–15 balsų, slavų blokui balsuojant prieš jį. Vyšinskis siūlo tuojuo demilitarizuoti sritį, bet 14 balsų siūlymas atmetamas. Triesto gubernatoriaus teises Sovietai norėjo apkarpyti, suteikiant platesnes teises vietoj išrinktai tarybai. Šis siūlymas nepriimtas. Net 16 balsų priimtas siūlymas dėl laisvo tranzito, bet šis nutarimas kaip ir eilė kitų, liks teoretiškas, nes ateityje tuo klausimu sprendimas pareis jėgos, bet ne geros valios ir teisių. Žodžiu, Triesto klausimas dabar taip patvarkytas, kad jis kels daugiau ginčytinų klausimų, kaip Dancigas, sukėlus antrąjį pasaulinį karą.

Čia dedame ypatingo korespondento Jean Neuvecelle, kuris nepriklausomos rezistencijos organe „Combat“ X. 10. d. numeryje skelbia savo kelionės įspūdžius.

Du rungtyniautojai

Prie demarkacinės sienos stovi dvi jėgos. Tuo ten nuėjo geležinę uždangą, bet mūsų, taria britų žurnalistas, vadinama šilkinė, ne menkesnė už pirmąją.

Italų komunistai, besisukioję apie tą sieną, dedasi internacionalistais. Prieš juos telkia jėgas slavų nacionalistiniai komunistai, kurie stengiasi sunaikinti italų mažumą ir prisiderinti krašto ūkinėms ir geografinėms sąlygoms. Dabartiniu metu sąlygos yra pakitusios. Anksčiau italai dėjo pastangas kraštą suitalinti, o dabar slavai rūpinasi tvirtai padėti koją Trieste ar net srityse, kurios perleidžiamos italams. Visa tai daroma atvirai ar slapta, pagal galimumus.

Dvi socialinės mistikos

Tautinius klausimus sprendžiant, vartojamos dvi skirtingos ūkio sistemos, dvi socialinės mistikos. Kolektivistai planingu ir rikiuotam ūkiui, kurį valstybė griežtai tvarko, vis labiau išigali, tuo tarpu jugoslavų valdomoje B zonoje politiniais sumetimais ten nemažai „nacionalizuota“ privačios nuosavybės, kuri tampa valstybės nuosavybe.

Triesto srityje Jugoslavijos atstovai perka nekilnojama turta — sklypus, namus, kad įsigytų didesnį svorį.

Mieste ir apylinkėse yra nemažai įmonių, kuriose sukelktas tarptautinis kapitalas. Laivų statyklos, žibalo valyklos priklauso D. Britanijos ir kitų kraštų piliečiams. Tos įmonės yra remiamos britų ir amerikiečių, o neretais atvejais AMG (Amerikos karinės žinybos). Privatinės įmonės, darbininkams sustreikavus,

gauna paramą iš slaptų fondų. Šiomis sąlygomis veikdamas, įmonės nustoja sveiko ūkiško pagrindo. Triestas, ypač dėl dabartinės nelemtos finansavimo politikos negalės verstis be kreditų. Į Triestą šiandien įdedamas kapitalas ne todėl, kad ten įkurtų naują Gibraltarą ar Maltą, nes kariniu požiūriu jis neapginamas, bet kad prasimuštų į Dunojaus upyną ir centrinę Europą.

Triestas ir jo užnugaris

Šis uostas turi nepaprastų trūkumų, nes nejungiamas vandens kelių su užnugariu. Tarp uosto ir užnugario esama tik vienos geležinkelio linijos, kuri jungia su Austrija ir Čekoslovakija, bet, deja, eimė. Triesto ateitis pareina nančios per Jugoslavijos žė-

nuo Jugoslavijos geros valios, nes nuo jos pareina leisti ar uždrausti prekių judėjimą. Triestui kvapą užgniaužus vieną dieną jis turėtų prašyti, kad Jugoslavija jį prisijungtų.

AMG aiškiai puolama, kad palaiko kapitalistus. Įmonininkai jau nuogastauja, kad Jugoslavija vieną gražią dieną gali panaudoti prievartaujančias priemones. Vienintelis „Julijos Venecijos nepriklausomybės frontas“ netiki Triesto priklausomybe nuo Jugoslavijos. Tas sąjūdis planuoja, kad turi būti suteiktas laisvas koridorius geležinkelio linijai nutiesti tiesiog į Austriją. Deja, šis planas sunkiai įgyvendinamas ne vien techniniu, bet ir ūkiniu atžvilgiu.

VERDANTI ITALIJA

tautinėje biržoje — konferencijoje Paryžiuje.

TAIKOS SUTARTIS

Ši sutartis yra svarbi ne vien dėl to, kad dėl Italijos rungtyniauja anglosaksai su bolševikais. Italija yra vienintelis kraštas, kurio sutartis dabar aptariama, dar nepatekęs už geležinės užvaros. Jos apimtis, išskyrus Dunojaus klausimą, žymiai nusveria kitų Vokietijos bendrininkų esamus klausimus. Todėl ir ginčai, Italijos sutartį svarstant, buvo ypač karšti.

Molotovas prieš balsuojant Italijos taikos sutartį apgailestauja, kad pasaulis suskaldytas į dvi stovyklas ir pareikia Sovietų tikslą sukurti „demokratišką sąjungą“.

Jis teisingai sakydamas, kad pasaulis šindien suskaldytas į stovyklas, bet mažiausia kas tiki, kad Sovietai, fašizmo krikštoteviš, galėtų būti įspareisti demokratų sąjungon. Pastaruoju metu, balsuojant Italijos sutarties nuostatus, buvo aiški stovyklų neastatka, nes anglosaksų sparnas sugebėjo surinkti 15 ar 14 balsų, kai Maskva su savo globotiniams pasitenkino 6 ar 7 balsais. Šis balsavimas, kuris buvo atliktas su dideliu spartumu, tik sustiprino anglių stovyklą, kai ji turės tarti paskutinį žodį, taikos sutarties galutinai suredaguojant.

Reparacijų klausimas lyg ir baigtas. Jų gauna Sovietai, Graikija ir Jugoslavija po 100.000.000, Etiopija 25 mil. dolerių, nekalbant apie 75% Italijoje buvusio santarvininkų turto atlyginimo ir konfiskavimą itališko turto, buvusio santarvininkų kraštuose.

Teritoriniai klausimai išspręsti nepatenkinamai. Albanijos sienos negarantuotos. Jugoslavija iškovojo kai kurias teises. Graikijos užsiprašymas nepatenkinamas.

Italija taip pat nepatenkinama. Italų Steigiamojo seimo pirmininkas Saragat spaudos atstovams pareiškė, kad italai su skausmu gali kalbėti apie Italijos kai kurių sričių perleidimą prancūzams, taip pat apie Triestą ir reparacijas.

Italijos kolonijų klausimas nors dar atviras, bet italai vis labiau išsirašina ir pradeda reikalauti bent dalį jų grąžinti. Laikas veikia italų naudai, bet ar jie turės pakankamai atsparumo juo pasinaudoti?

MŪŠIAI TIES VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Roma pergyvena neramias dienas. Krašte siaučia jėgos, kurių negali pažaboti dabartinė vyriausybė. Šiomis dienomis darbininkai pakartotinai demonstravo ties Viminal rūmais, kuriuose yra vidaus reikalų ministerija ir ministrų kabinetas.

Daugtūkstantinė darbininkų minia skelbia, kad vidaus reikalų ministeriją laikys apsupę kelias dienas. Prie darbininkų prisilaukia įvairūs elementas, kuris siekia neramumą. Naujas darbininkų antplūdis veržiasi į Viminal rūmus. Atvyksta raiteliai ir šarvuočiai. Policija pradeda šaudyti į susirinkusius. 8 asmenys krinta. Darbininkų skaičius siekia 20.000. Darbininkai pasirodo esą ginkluoti. Ministerio pirmininko pavaduotojo Pietro Nenni, socialisto, tarpininkavimas dar labiau įjautrino minią. Ministerio pirmininko pažadas priimti darbininkų delegaciją nuramina susirinkusius. Bet aštuoni lavonai ir 79 sužeistieji rodo, kad Italija gali susilaukti žymesnių neramumų.

Kas organizavo tuos neramumus?

Ministeris pirmininkas de Gasperi kalba apie „neramumų kėlėjus“. Laikraščiai „Unita“ ir „Voce repubblicana“ tvirtina: Tai monarchistų bandymai. „Corriere della Sera“: 90% riaušinių buvo komunistai, kurie turėjo savo ženklus. Jūs norėjote respublikos jūs ją turite, bet drauge su komunistais“.

Italijoje siaučia didžiulė netvarka. Vienur kitur įsiliepsnoja ūkiška ir socialinė suirutė. Organizuoti ir ginkluoti priešai telkia jėgas. Jie svaidosi kaltinimais: „Jūs Maskvos klusnūs pasiuntiniai ir iš ten gaunate paramą. O jūs fašistai, kuriuos remia reakcionieriai, o patys gniaužiat ginklų rankoje“. Skurdžioje šalyje bręsta radikalūs sąjūdžiai, kurie ramybės nežada.

Tik aptilo neramumai Romoje, Milane, netoli komunistų būstinės sprogs bomba ir užmuša daug žmonių. Pasaulio spauda minėtus įvykius aptaria: „Jie yra politinio pobūdžio“. Šiuo trumpu komentaru lyg norėtų pasakyti, kad italai vėl kartoja istoriją, buvusią po ano karo.

Ged. Galvanauskas

SPORTO APŽVALGA

PRO DOMO SUO

Jau buvome užsiminę, kad iki šiol sportinis gyvenimas tremtyje buvo paliktas atskirų klubų ir pavienių sportininkų iniciatyvai. Per pusantų metų tokio pereinamo periodo įvairių sporto šakų atstovai darė ką galėjo ir kaip išmanė. Nežiūrint reprezentacijos, kuri daugelyje atvejų buvo vykusi, pasitaikydavo, kad būdavo primirštas kitas, būtent auklėjamas momentas. Be to, ir su pačia reprezentacija ne visad būdavo taip, kaip galėdavo ir turėdavo būti.

Pakakdavo, kad susikurdavo kokia krepšinio ar futbolo komanda ir jos vienas pirmųjų rūpesčių būdavo žaisti ir laimėti prieš čia pat esančią svetimųjų komandą. Viskas būtų pusė bėdos, jei mūsų vietos būdavo pakankamai pajėgus ir tinkamai galėdavo atstovauti mūsų sporto lygį. Būdavo ir kitaip — tik iš kiaušinio išsiritę klubai pasinešdavo į didžius uždavinius, kuriems jie nebūdavo priaugę ar pakankamai sustvarkę. Nebuvo, kas normuoja ir tvarko reprezentacinę mūsų sporto pusę ir kartkartėmis toji sportinė ir tuo pačiu kultūrinė propaganda išeidavo ne tokia, kokios būtų galima pageidauti.

Mūsų nuomone, reikėtų išjungti tą amžiną pergalių alkį, kuris kai kur yra tapęs mūsų sportinio gyvenimo spiritus movens. Į rungtyniavimą su svetimaisiais ir juo daugiau su savaisiais reikėtų pažūrėti ir iš kito taško. Gerai, jei pajėgumas yra didesnis ir laimima, bet jei užskostama ant pajėgesnio priešininko, taisyklė pasitaiko ir negeistinių dalykų. Faktas, kad taisyklė kartais panaudojamos priemonės, kurios su tikrąja sportine dvasia nesiderina ir sukelia tam tikrą kartelį. Tokios rungtynės išeina iš kultūringo bendradarbiavimo ribų ir panėsi į gladiatorių kautynes. Siandien tu geresnis, — tavo pergalė, aš gi kovojau kiek išgaliau ir pralaimėjimą priimu, kaip ryškų akstiną tobulėti, kad kitą kartą galėčiau ir aš daugiau ir sėkmingiau pasireikšti. Tokia pažūra būtų teisinga, ir geistina, kad ji būtų praktikoje vykdoma.

Kad mūsų sportininkai savo pasiekimais yra daug ir džiuginančio nuveikę, kiekvienam aišku. Bet kartais nesmagu skaityti ir tai paprastai pasitaiko mažesniuose stovykliniuose laikraščiuose-pavienių rungtynių atsiliepimus. Po pergalės savoji komanda yra papildoma limonadinėmis pagyrom, jai pagerbti nesigailima prašmatniausių išsirei-

kimų, o kartais įsisiūbavęs korespondentas net nueina taip toli, kad atrodo, jog jo stovyklos komanda tik per nesusipratimą yra žemėje, nes tik danguj ji galėtų rasti jai prideramą vietą. Pralaimėjus — medalis pasisuka į kitą pusę. Tada tik retais atvejais pripažįstama, kad priešininkas buvo geresnis. Šiaip pasistengiama nuteikti, jog kaltas teisėjas, kalta aikštė, priešininkai buvo mulkliai, mes žaidėme žymiai geriau, tik... Apie saiką ir objektyvų pasiskaymą dažnai netenka kalbėti.

Pripažįstame, kad būna netikslumų, kartais ir teisėjai sušlubuoja, bet dažnai tai nebūna lemiamas veiksnys ir netikslu pralaimėjimo kartelį suversti kam tik norit, visiškai nežiūrint savo pajėgumo ir neįvertinant varžovo sugėbimų.

Apie šiuos šešėlius užsiminė ne su kokia paslėpta mintimi, ką nors dergti ar juodinti. Norėtumėm pageidauti, kad sportas būtų ir liktų kartu su reprezentacine puse ir auklėjamas veiksnys. Į tai turėtų atkreipti dėmesį ne tik žiūrovai ar rungtynės aprašantieji, bet taip pat ir patys rungtyniautojai, kurie sugėbėtų garbingai laimėti, bet taip pat garbingai ir pralaimėti. Aišku, tai nėra lengva, visi esame žmonės ir kaip tokie dažnai turime apkarpyti vienos ar kitos nuotaikos prasižėjimus. Betgi kuklumas ir

objektyvumas yra rodikliai, kuriais sekdami daugiau padarysim, nei per triukšmingą veržimąsi įmenkystą.

Turime išsirinkę vyriausiąją sporto vadovybę ir nekantriai laukiame, kad ji mūsų sportininkų gyvenimui išose išimtinose sąlygose suteiktų tinkamas ir sveikas apybraižas. Nenorim teigti, kad anksčiau apkecentų negerovių būtų taip daug, kad jos žymėtų mūsų sportinį judėjimą juoda spalva. Vis dėlto, tokių nukrypimų kai kur daugiau ar mažiau pasitaiko ir mūsų visų pareiga tas negeroves, kad ir kiek jų nedaug būtų, visiškai iš mūsų tarpo išgrūsti ir vis eiti tobulėjimo kryptim, neišleidžiant iš akių tikrojo sporto, tikrojo žaismo taisyklių.

K. Čk.

LIETUVIAI SPORTININKAI ŠVEDIJOJE

Stockholme yra lietuvių studentų krepšinio komanda. Lietuviai krepšinio pereinamais metais nugalėjo švedų krepšinio komandą, amerikiečių, estų ir tuo būdu tapo Švedijos krepšinio meisteriu. Lietuviai laukia ir šiemet mūsų studentų krepšinio gražaus pasirodymo. Žinomas šachmatininkas P. Vaitonis keliuose turnyruose meisteriškai pasirodė. (S).

Europos kūjo meisteris Eriksson (Švedija) yra muftininkas. Kaip svetur įprasta, muftininkai nešioja ūsus, bet Eriksson šia tradicija neseka. Jo geriausia pasekmė 56,60. Rutulį jis stumia 14 m.

Viena iš stipriausių mūsų krepšinio komandų tremtyje — Muencheno Gintaras. Stovi: Pleirys, Gružas, Bulionis, Beržanskis, Laugalis; klūpo: Bandžius, Grybauskas, Ginčias.

KREPŠINIO FRONTE

Nuertingenas. Spalio 13 d. Oberlenningen „Gintaro“ krepšinio lankėsi Nuertingene ir čia žaidė rungtynes su vietos Šarūnu. Rungtynės buvo gražios spartos ir davė lygiąsias 23—23 (pirmas kėlinys 10—9 Gintaro). Pratešime Šarūnas stipriai susiėmė ir rungtynės užbaigė 37—27 savo naudai. Taškų pelnė: Šarūnas — Ruzgas 18, Kriaučiūnas 7, Mačiulis 6, Sarpalius 3, Nagys 2, Bubelis 1; Gintaras — Brazauskas 15, Traška 6, Nainys 3, Likanderis 2, Marcinkevičius 1, Pilkauskas 0. (s)

Memmingenas. Airporto stovykloje spalio 5—6 d.d. viešėjo Muencheno Gintaras, kuris prieš lietuvių rinktinę laimėjo 35—18 (21—3). Revanšinių rungtynių laimėtojas taip pat Gintaras — 40—34 (22—10). Muencheniečiams taškus surinko: Grybauskas (16—16), Ginčias (8—6), Beržanskis (1—14), Bulionis (4—4), Bandžius (6—0). Už Memmingeną žaidė ir taškų pelnė: Bedrčickas (4—7), Ažuolas (2—7), Kapeckas (4—7), Palavikas (1—3), Kondratas (6—), Marcinkevičius (1—), Lauritis (—6), Nuerk (—4). (gž)

FIZ. AUKLĖJIMO IR SPORTO K-TO NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

S. m. lapkričio 1 d. Augsburgėje įvyksta Fiz. Auklėjimo ir Sporto Organizacinio Komiteto suvažiavimas. Šiuo įpareigojami visi Komiteto nariai minėtu laiku atvykti, kartu atsižvelgiant apsiimtus paruošti statutų ir nuostatų projektus.

L. BALTRŪNAS,
Fiz. Aukl. ir Sporto Org.
K-to Pirm-kas

Weilheimas. Spalio 11 d. įvykusias krepšinio rungtynes Weilheimo Viltis — Kirchheimo technikai laimėjo kirchheimiečiai rezultatu 31—18 (15—6). Kirchheimui taškus pelnė: Striūkas 12, Pakalniškis 7, Genys I 6, Racevičius 4, Žukauskas 2, Liutkus 0; Viltis — Veteikis 7, Paplauskas 7, Butkys 4, Firinauskas 0, Riauka 0, Burdauskas 0. (s)

Kirchheimas, X. 13 kombinuota „Taurus“ — Kirchheimo lietuvių skautų komanda sužaidė su vietos latvių skautais draugiškas krepšinio ir tinklinio rungtynes. Krepšinyje „kombinuota“ pasirodė pranašesnis vienetas ir rungtynės laimėjo pasekme — 62 : 19 (27 : 14). Už tokią krepšių pylą latviai atsirevanšavo tinklinyje laimėdami pasekme 2 : 1 (4 : 15, 15 : 3, 15 : 12). Krepšinyje „kombinuota“ taškus pelnė: Striūkas — 28, Genys — 18, Dudaitis — 6, Žukauskas — 6, Racevičius — 4. R. S.

Amerikoj kalbama, kad 36 metų negras Ray kitais metais galės nugalėti pasaulio bokso meistrį Louisą.

LENGVOSIOS ATLETIKOS SEZONAS BAIGIASI

Ivėikę danus ir pralaimėję švedams, suomių lengvaatlečiai buvo išvykę į vakarų Europą. Paryžiuje jie stabtelėjo tarpvalstybinėms rungtynėms Suomija — Prancūzija. Po gana atkaklios dvikovės suomiai laimėjo 74—66. Prancūzai pirmavo trumpuose nuotoliuose, laimėjo estafetę 100 × 200 × 300 × 400, į tolį ir 110 m kliūtinį, o kitas pergales sugriebė šiauriečiai. Per šias rungtynes Tissot pagerino Prancūzijos ieties rekordą iki 62,98.

Iš Paryžiaus suomiai pasuko į Briuselį ir nugalėjo belgus 91—52. Pergalė ryškesnė nei prieš prancūzus, bet pasekmės menkesnės. Kaip prancūzai aiškina, suomių pasekmės Briusely silpnės, nes Paryžiuje šiauriečiai per daug ragavo prancūziško vyono...

Lengvosios atletikos sezonas Paryžiuje buvo baigtas tarptautinėmis rungtynėmis. Svarbesnės pasekmės: 400 m Larsson (Švedija) 48,9; 1000 m Hansenne (Prancūzija) 2.24,4; 5000 m Ahlden (Švedija) 14.30,4; į aukštį Nicklen (Suomija) 1,93; ietis Rautavaara (Suomija) 63,87.

Italijos lengv. atletikos pirmenybėse Monti nubėgo 100 m per 19,7 ir 200 m per 21,4. Disko metime pirmą vietą užėmė ne Consolini (51,53), bet iki šiol amžinasis antrininkas Tossi — 52,19. Kitos pasekmės kuklesnės.

Iš švedai oficialiai jau yra baigę lengvosios atletikos sezoną. Upsaloje 10.000 m laimėjo Rapp, prabėgęs per 30,37,6. Strand laimėjo 1500 m per 3.55,0. Su kartimi Lindley peršoko 4,05. Sothenburge B. Eriksson numetė kūjį 54,54 ir Jonsson trišuoly pasiekė 14,86.

FUTBOLAS UŽSIENYJE

86-tose tarpvalstybinėse futbolo rungtynėse Vengrija nugalėjo Austriją 2—0. Abi rinktinės, ypatingai austrų, buvo toli nuo įprastinės formos. Žaisti kildė lietūs. Abu įvarčius įkrito vidurio puolikas Deak. Iš austrų geriausiai pasirodė pusdešinys puolikas Decker. Tapat dieną pas save Viena nugalėjo Budapeštą 4—3.

Prahoje Sparta, sužaidusi su Arsenal 2—2, tolesnėse gastroliųse Anglijoje pralaimėjo prieš Birmingham 1—3 ir nugalėjo Derby County 3—2. Anglai sako, kad čekai žaidžia puikiai, bet užmiršta šaudyti į vartus.

Belgrade jugoslavų rinktinė nugalėjo Čekoslovakijos vienuolikę 4—2, o Švedija su Danija Kopenhagoje sužaidė lygiomis 3—3.

Po 10-ties žaidimų Anglijos futbolo pirmenybėse pirmoj lygoj pirmąja Blackpool — 16 tšk., Manchester United — 14 tšk., Sunderland — 12 tšk., Pabaigoje Leeds United, Arsenal, Huddersfield — po 5 tšk. Antrojo lygoj pirmoj vietoj Barnsley — 16 tšk., Newcastle — 12 tšk.

Prancūzijos futbolo pirmenybėse įpusėtas rudens ratas. Sužaidus 10 rungtynių, padėtis tokia: 1. Roubaix 17 tšk., 2—3. Strasbourg, Reims — po 16 tšk., 4. Lille (meisteris) 15 tšk., 5. Rouen — 11 tšk. Paskutinėj vietoj Le Havre — 5 tšk.

Belgijos futbolo pirmenybėse į pirmą vietą iškopė Berchem (7 rungt., 12 tšk.), 2. Olympique Charleroi — 11 tšk., 3—5. Lierche, Malines, Union — po 9 tšk.

Austrijos futbolo pirmenybėse po 6 rungtynių pirmąja Rapid su 9 tšk. Wacker ir Sportclub turi po 8 tšk. Toliau: FAC — 7 tšk., Admira

— 6, WAC — 6, Vienna — 5, Austria — 4, FC Wien — 4, Hochstaedt — 2. Post — 1 tšk.

SSSR futbolo meisteris Raudonosios armijos vienuolikė pralaimėjo lakūnams 1—2.

FUTBOLAS ARGENTINOJE

Juventus futbolo treneris Cesarini neseniai viešėjo Pietų Amerikoje ir dabar vėl grįžo į Italiją. Ta proga jis painformavo apie tenykštį futbolą.

Paskutiniaisiais metais Argentinos futbole pastebima komandinė pažanga. Jau ne taip ryškiai remiamasi pavieniais iškiliais žaidikais. Daugis klubų žaidžia WM sistema. Geriausių puolimo penketuką dabar turi turtingiausios Argentinos klubas River Plate. Ten žaidžia tokios žvaigždės kaip Pedanera, Moreno, Labruna. Idomu, kad Argentinos futbolo Achilo kulnas yra vartininkai. Tik vienas Vacca (Bocca Juniors) yra tikrai geras. Kitiems vartininkų tikrai stinga, ir čia europiečiai laukiami išskiestomis rankomis ir viliojami padoriomis sumomis.

Idomus likimas ir kai kurių Italijoje žaidusių italo—argentiniečių futbolininkų. Scarone dabar uššipelnęs žiūrovas. Iš pradžių jis dirbo kaip krupje viename Montevideo kasine, dabar perėjo dirbti į finansų ministeriją. Scopelli savo laiką treniravo vieną Čili klubą, o dabar pensininkas ir gyvena iš savo išteklų Buenos Aires. Orsi gyvena Santiago. Jo sūnus žaidžia puoliku viename vietos klube. Serniagiotto Brazilijoje prekiauja prabangiom kojfinėm ir yra susikrovęs pavydėtina turta. Silano prekiauja tekstile ir t.t.

Cesarinio nuomone, argentinietis Fereira buvo geriausias visų laikų vidurio puolikas visame pasaulyje. Apie jo triuškinantį ir precizišką smūgį dar dabar sklinda legendos

ir anekdotai. Fereira buvo ir liko tikras vartininkų pabaisa. Dabar Fereira yra palikęs vartininkus ramybėje ir ramiai gano arklius pampoje. Fereira įpėdinio vis dar nesusilaukia. Daug kalbama apie dabartinį Argentinos vidurio puoliką Nr. 1 Pedanera, bet ir jis tėra šešėlis to, kuo buvo legendarinis Fereira.

SACHMATŲ RUNGTYNĖS Kirchheimas — Neuffenas

Šių metų spalio mėn. 12 d. Neuffene įvyko draugiškos tarpstovyklinės šachmatų rungtynės tarp Kirchheimo ir Neuffeno lietuvių šachmatininkų. Buvo žaidžiama vienuolikoje lentų. Abi stovyklos išstatė pajėgiausius savo šachmatininkus. Kirchheimiečius atstovavo tvirčiausios jėgos ir buvo tikimasi jų pergalė, bet susitikimas parodė, kad neuffeniečiai ne taip lengvai įveikiami. Apylygėje kovoje laimėjo kirchheimiečiai santykiu — 12,5 : 9,5. Neuffeniečių eilėse pasirodė ponis Seikienė, kuri pelnytai laimėjo 2 taškus Neuffeno naudai. Kirchheimą atstovavo: Markevičius, Petreikis, Dr. Valančius, G. Kačanauskas, Petr. Stelmokas, Pakalniškis, Zujus, Bulgarauškas, Gasiūnas, Šaltmirus, ir Milčius. Neuffeną — V. Meškauskas, Maščinskas Povilaitis, Burba, Švedas, Vilčinskas, Karaliūnas, Sabaliauskas, Adomaitis, Šeikienė ir Frančiakas. Atskirų susitikimų rezultatai tokie: Markevičius — Meškauskas 1,5 : 0,5; Petreikis Maščinskas 1 : 1, Dr. Valančius — Povilaitis 2 : 0; G. Kačanauskas — Burba 1 : 1; Petr. Stelmokas — Švedas 1 : 1; Pakalniškis — Vilčinskas 1 : 1; Zujus — Karaliūnas 2 : 0; Bulgarauškas — Sabaliauskas 0 : 2; Gasiūnas — Adomaitis 2 : 0; Šaltmirus — Šeikienė 0 : 2 ir Milčius — Frančiakas 1 : 1.

STUTTGARTO KICKERS — LATVIŲ RINKTINĖ 62—56

Spalio 6 d. Stuttgarte įvyko lengvosios atletikos rungtynės tarp Stuttgarto vokiečių Kickers ir Latvių Rinktinių. Iš dvylikos konkurencijų vokiečiai laimėjo 8. Geriausia dienos pasekmė laikoma latvio Stendseniks, kuris ietį numetė 69,92; antrą vietą ieties metime užėmė taip pat latvis Rakelis su 59,82. Rutulyje latviai Millers su 13,29 ir Neilands su 13,28 užėmė pirmąsias vietas. Dvigubi laimėtojai latviai — Oswalds ir Liepniks — buvo ir šuolyje į aukštį, pasiekę 1,80 ir 1,75. Ketvirtoji latvių pergalė — 800 m Teteris 1.59,2. Geresnės vokiečių pasekmės: 100 m Ruemping 11,0; 200 m Ruemping 22,3; 400 m Scheuring 52,0; 3000 m Dompert 9.12,4; į tolį Bachmann 6,46. Bendra taškų persvara 62—56 laimėjo Stuttgarto Kickers.

Suomijoje iškilo naujas ietininkas Hytainen, neseniai pasiekęs 74,57.

SPORTO MARGUMYNAI

Ir sportas turi savo „wunderkindus“. Ilgainiui jie išauga į pasaulio meisterius. Viena iš tokių būtybių yra Sonja Henie, 10 kartų laimėjusi pasaulio pirmenybes ir 3 kartus žiemos olimpiadose gavusi aukso medalį. Dabar sklinda žinia, kad Henie susilaukė vertos įpėdinės. Tai vienuolikos metų londonietė Osborn. Jau pustrėčių metų amžiaus Osborn ėjo čiuožti, netrukus laimėjo vaikų iki 6 metų varžybas, o vėliau pasipylė kitos, jau didesnės pobūdžio pergalės. Osborn mokytojas yra šveicaras Gerschwyler, ir, jo nuomone, jo auklėtinė turi visas galimybes būti pirmąja pasaulyje.

Australijos teniso viltis Pails pradėjo žaisti, būdamas 10 metų. Jo pirmoji raketė buvo paimta iš laužo krūvos. O dabar Pails jau yra nugalėjęs Crawfordą, Quistą ir Australijos meistrį Bromwichą. Visus jo žaidimus rūpestingai stebi visa jo šeima.

Koks buvo geriausias tenisininkas pasaulyje? Labai painus klausimas, nes pasiekimai su rakete nėra lengvai išmatuojami. Kaip galima spręsti apie dviejų, ne vieno laikotarpio gyvenusių meistrių žaidimą, jei jie abu ir vienu būtu pačios geriausios formos? Neseniai Londone mirė Wimbledon turnyrų (1919—1936) organizatorius Burrow. Jis dažnai matydavo visas teniso įžymybės ir teigia, kad Bill Tilden ir Suzanne Lengnen yra geriausi iš geriausiųjų.

Prancūzijos geriausiai apmokamas futbolininkas yra negras Ben Barek (Stade Francais). Klubas jį pirkė už milijoną frankų. Siemet, prieš sezoną, Ben Barek reikalavo jau 1,5 milijono, ir klubui tarus „ne“, jis nė negalvojo keltis į Paryžių. Vis dėl to dabar jau pavyko susitarti, ir Ben Barek vėl Paryžiuje. Ben Barek nėra solistas, jis leidžia dirbti kitiems, o pats šaudo įvarčius. Paryžiečiai jį labai mėgsta. Kaip vienas dienraštis rašo, oficiali Ben Bareko kaina yra milijonas, o juodojoji biržoj jis tėra vertas 52,75 frankų.

Švedijos 400 m kliūtinio bėgimo meisteris R. Larsson yra nepatenkintas savo pavarde. Larssonų Švedijoje tiek daug, kiek Anglijoje Smithų ar Danijoje Nielsenų. Larsson šypsosi, kad jį visi žino jo nepažindami. Ir kai tik Larsson bus geresnis už Europos meistrį suomį Storskrubbą, jis yra numatęs pakeisti savo pavardę.

Tarpvalstybinėse imtynių rungtynėse Anglija—Prancūzija abi pusės surinko po 4 pergales. Laimėjimas pripažintas prancūzams (mažiau laimėjimų taškais).

DĖL KO PERSEKIOJA ?

(Rašo mgr. Val. MEYSZTOWICZ)

Sio straipsnio autorius yra buvęs prieš karą Vilniaus universiteto profesorius. Dabar jis yra įtakingas asmuo Vatikane. Autorius atsakė į anketa, skelbtą „Les Temps Présents“, ir įdėjo straipsnį čia skelbiama antrašte.

Romos ir bizantijos amžiais vykusią kovą autorius šit kaip vaizduoja.

Rytinė Lenkija. Ne vienas jūsų lankė Varšuvą, Krokuvą, Poznanę ar rytinę Lenkiją, kuri 1939 metų sutartimi nuo Lenkijos atskirta. Anuomet ten buvo 9 katalikų diocenezės, apėmusios 8,5 mil. katalikų, kurių tarpe 3 mil. gudų graikų apeigų. Toje srityje buvo 4843. parapijos, 5407 kunigai, du teologijos fakultetai, kurių vienas-Vilniuje įkurtas XVI a. Be to, veikė 5 kunigų seminarijos, gausybė vienuolynų ir buvo stipri katalikiška spauda. Dabartiniu metu tem viskas yra uždrausta ir užgniaužta, nes katalikybė persekiojama.

Sovietų okupacijos vaisiai. Raudonajai armijai toje srityje įsikūrus, įvyko didžiausias pakitimas. Katalikų vyskupai ir kiti dvasininkai buvo ištremti ar išvežti. Daugelis bažnyčių uždaryta, o Lvove teliko vaikai tik trys. Visi graikų apeigų katalikai gūdai administraciniai įjungti į pravoslavų bažnyčią.

Šios sąlygos ne vieną verčia pagalvoti ir klausyti: ar visi metodai, kurie dabar panaudojami rytinėje Lenkijoje, nebūna panaudoti Varšuvos Lenkijoje, kurioje dabar vyksta tam tikras krašto bolševikinimas? Vertinant lenkų tautos psichologiją, rodosi, kad tas

klausimas yra bergždžias. Mokime plačiu žvilgsniu siekdam įvertinti dabarties įvykius ir iškilus sudėtingi klausimai, kurie jau šiandieną verčia susirūpinti.

Truputis istorijos. Jei norime dabartį suprasti, žvelgkime į praeitį. Istorija, rodo kad dabartinis bandymas Katalikų Bažnyčią visiškai sunaikinti Vilniuje, Pinske ar Lvove — ne naujiena. Visa tai dėjosi 1920—1931 m. Minske, Žitomiriuje, Kameniece, Mogiliove, t.y. žemėse, anuomet priskirtose Sovietams. 3,5 mil. katalikų su tūkstančiais bažnyčių ir kunigų nustojo tikybinės laisvės. Katalikų laisvė užgniaužta, bažnyčios sugriautos. Netolima istorija moko, kad uniatai, kurie išstisus šimtmečius laikėsi ne vien Lenkijoje, bet ir Kijeve, Polocke, Smolenske, dar curų laikais išnyko. Štai kodėl lenkų dabartinis nepasitikėjimas, kuris kitų nežinomas, turi rimtų pagrindų ir remiamas patirtimi.

Rusų politikos pastovumas. Lenkai yra įsitikinę, nes yra istorijos pamokyti, kad rusai, ar jie būtų carinėje, ar sovietinėje santvarkoje, veda pavojingą bažnytinę politiką: siekia Katalikų Bažnyčią sugriauti. Neabejotina, kad reikia rasti skirtumų bažnytinėje politikoje tarp XIX ir XX a., betėsmė lieka ta pati. XX a. Kijevo, Smolensko, Polocko katalikų buvo sunaikinti per dešimtmetį — 1920—1931 m. Dabar mūsų broliai — 8,5 mil. yra persekiojami jau dveji metai. Štai patirtis ir jos išdava. Ja vadovaujantis, galima numatyti, kas laukia va-

karinę Lenkiją, jei ji atiteks Sovietams. Ten esanti tikybinė tolerancija yra tik tariama ir laikina. Visai įtikėtina, kad tas tikybinis pakenčiamumas baigsis, NKVD bus atlikusi darba Vilniuje, Lvove, Pinske ir galės pradėti naują darbo barą šiose srityse: Liubline, Siedce, Balstogėje. Čia skirtą uždavinį atlikus, jei padėtis nepakitės, suras naują darbą Varšuvoje, Krokuvėje, Dancige ir visoje vakarinėje Lenkijoje.

Aš tikiu Vakarų Europos geromis viltimis, kad kada nors visame žemyne įsigalės taika. Bet dabartiniu metu nereikia pamiršti daugelio faktų, kurie primygtinai rodo, kad šiandienykštis sprendimas yra per daug nepastovus ir laikinas, kad juo būtų galima pasikliauti. Europa yra reikalinga pastovaus sprendimo, kuris patikrintu jos rytoj.

D. Britanijos notos

Londonas įteikė dar dvi notas Turkijai ir Sovietams Dardanelų reikalui.

Londono gerai informuoti sluoksniai tvirtina kad notose reiškiasi britų nuomonė vesti derybas tik su Montreux konferencijos dalyviais, nekovojusiais prieš santarvininkus. „Le Monde“ deda Reuterio žinią, kurioje prileidžiamas toks notų turinys:

1. Britai nesutinka, kad Maskva Dardanelų klausimą spręstų su Juodosios jūros valstybėmis.

2. Britai protestuoja dėl Sovietų — Turkijos dvipusiško to klausimo sprendimo. Potsdamo susitarimas nenumato kličių vesti dvišalį tik paruošiamąjį pasitarimą.

3. Būtinai reikalingas sušaukti tarptautinę konferenciją sausio klausimui spręsti.

giltinės, o takas tebuvo toks siaurutis ir vienintelis, todėl ir atsiradau čia... Komisija ir sako: A—a, vadinasi, žinome tokius... Tai pasiimk savo rykus ir eik... Bet kitas sakė: mane pagavo prievarta ir atvežė čia. Pasakė: tūl grįžk namon. Išvietintasis sušuko: nukryžiuokite mane, bet pas „tėvą“ nevažiuosiu. Tuomet jam tarė: vadinasi, esi prastas elementas. Irgi išėk...

— Tai kur dabar gyvenate? — Ot, metus išgyvenau išlaisvintų Europos tautų buveinėje-lageryje. Dabar gyvenau tarp dangaus ir žemės, it tikras Dievo paukštis...

Ir kaip dabar bus?

— Kaip bus? Nuėjau pas vokiečių burmistrą, tai šis mane išplūdo, „doneriais“ išvadino ir sakė atspausdinti užsieniečiams vėl/atskiras maisto korteles. Matomai, jis dar „nepraėjęs“ dar pro nunacinimo įstatymą... Tada aš galvojau grįžti vėl į fabriką, kurėjau vergo pareigas, kol buvau amerikiečių išlaisvintas. Manau, ką gu-

TRUMPAI IŠ VISUR

— Amerikiečių — Sovietų zonų siena Korėjoje uždaryta dėl vykstančių tame krašte neramumų.

— Slaptoms atsargoms sudaryti JAV išimta iš apyvarotos prekių už 37 milijardus dolerių. Apie tai pareiškė JAV Profesinių sąjungų pirmininkas.

— Lenkijos Tabako monopolis panaikino popierius pardavimą pagal korteles.

— Kino filmų festivalio Cannes suruošimas kainavo 34 milijonus frankų. 17 milijonų fr. išlaidų padengia valstybė, o likusius Cannes miestas.

— Saksonijoje įsteigta valstybinė bendrovė, kuri perima valdyti 7000 nusavintų fabrikų.

— 1945 metais Štetine buvo 84 tūkst. vokiečių ir apie 1200 lenkų. Dabar tame mieste vokiečių jau beveik nėra, o vietoj jų gyvena 100.000 lenkų.

Berlyne amerikiečių teismas pradėjo procesą prieš 27 kaltinamuosius, kurie pardavė 2.800 ampulių ir didelį kiekį talko vietoj penicilino. Kai surakintus nusikaltėlius įvedė į teismo salę, vienas ju susuko: „Mus, menkus prekiautojus, veda sukaustytus, tuo tarpu, kai Fritzsche yra laisvas“.

— Amerikiečių skraidanti tvirtovė „Pecusan Dreamboat“, startavus Honolulu, perskridus per šiaurės asigalį, Airiją, Paryžių, nusileido Kaire. Per 36 valandas tas lėktuvas be nusileidimo nuskrido 16 tūkst. kilm.

— Amerikos Raudonasis Kryžius per Lenkijos R. K. pristatė pokario metu prekių už 5 milijonus dolerių. Tarp kitų dalykų pristatyta 750.000 gabalų naujų drabužių.

JIS IR VĖL IŠVIETINTAS TAPO ...

Stotyje nedrąsiai dairosi žmogus. Aiškiai matyti, kad atvykėlis. Siauros, žalios kelnės ir skrybėlė be jokios plunksnelės ir be jokios įsegotos blėkelės — išduoda esant jį ne vokiečių. Jis prieina, pasižiūri ir užklausia:

— Ar tamistėlė nebūsate tik lietuvis?

— Nugl, kaip gis kitaip...

— O, aš taip ir maniau... Taip jau yra, kad paukštį pažista iš plunksnų...

Pakeleivingasis paskui ir sako:

— Meldžiamasis, ar nepažistate mano pusbrolių?

Su gaileščiu turėjau prisipažinti, kad pakeleivio pusbrolio nepažistu. Bet kai pasakė pavardę — tuoj atšaukiau pareiškimą, nes pusbrolių pažinojau kaip ant delno.

— Ačiū Viešpačiui danguje... — nudžiūgo keleivis, — nes dabar turėsiu kur pernaktuoti.

Jis truputį susimąstė ir paskui abejingai paklausė:

— O sakykite, ar pas jus nedraudžia priimti nakvynės tokius benamius? Pas mus likusiesiems uždraudė net į kambarį įsileisti, liepia iš tolo pamatčius duris užsiraikinti...

— Nesuprantu, ką tokio negalima įsileisti?

— Ogi tų, kuriuos iš lagerių „išskrinogavo“. Saugok, dangau, tik...

— Tai, vadinasi, jus išpūtė...

— Taip. Buvo komisija ir didelį procentą iš mūsų „sumalė“. Pasakė tik: pasiimkite savo daiktus ir eikite. Taip, kaip šv. istorijoje angelas pasakė Marijai: „Pasiimk savo ryšulius ir eik į Agypto žemę...“ Angelas bent nurodė kur eiti, o mums nepasakė nieko...

— Tai už ką?

— Nieko nepasakė, todėl ir yra mįslė: už ką? Dokumentai visi tvarkoje, sąžinė švari. Paklausė: kaip čia atsiradai? Sakau: bėgau nuo raudonos

dresnio dabar besugalvosi: valgsiu vėl karvinis burokus ir grieščius. Bet kiti man pasakė, kad to fabriko visai nebėra, nebėra nei berakų „lagerfuorio“. Kažin kas išsivežė į reparacijas...

— Na, ir ką jūs toliau mėginsite?

— Aš jau pamėginau kitaip „įsijungti į vokiečių ūkį“. Nuėjau kaiman pas vieną ūkininką ir tariu: „Pone, priimk mane už berną“. Ūkininkas iš pradžių nė kalbėti nenorėjo apie tai. Bet po ilgų mano įkalbinėjimų ir įrodinėjimų apie būsimą naudą, pagaliau jis sutiko, bet pastatė tokias sąlygas: „Gerai, bet už paliepe, kurioje jūs miegosite, man privalėsite mokėti po 2 RM mėnesiui. Taip pat ir maisto kortelių išpirkimą jūs turėsite apmokėti“.

— Ir ką jūs?

— Aš dabar mėginu pas pusbrolių pasiskolinti kiek pinigų ir stosiu pas tą ūkininką už berną. Kitaip šiuo metu nėra vilties „įsijungti į vokiečių ūkį“... A. V.

ARTIMUI PAGELBON, ŽMONIJOS GEROVEI

ATIDARYTA GAILESTINGŲJŲ SESERŲ MOKYKLA

Nuertingenas. Iki šiol Nuertingeno lietuvių kolonija pagristai didžiavosi savo pažymėtinomis švietimo įstaigomis — aštuonklase gimnazija, Aukštesniąja Technikos Mokykla, įvairiais kursais, — o spalio 14 d. į savo kultūrinių įstaigų sąrašą įrašė dar ir pirmąją Vokietijoje lietuvių gailestingųjų seserų mokyklą, kuri paruošimo atžvilgiu žada būti lygi Lietuvoje veikiusioms šios rūšies mokykloms.

Į atidarymo aktą suplaukė gražus būrys svečių iš apylinkės kolonijų, atvyko UNRRA pareigūnai su dir. R. Maingeot priešaky, matėsi ir Stuttgart Districto UNRRA pareigūnų. Mokyklos direktorius Dr. Danilevičius savo žodyje nusakė mokyklos tikslus ir gailestingųjų seserų reikalingumą bei reikšmę tiek mūsų tėvynei, tiek būnant emigracijoje. „Medicininis ir slaugymo darbas kilnus, bet ir labai sunkus“, pareiškė Dr. Danilevičius. „Jis reikalauja ne vien tik žinių ir kruopštumo, bet taip pat pasiaukojimo, meilės ir dvasios. Gailestingoji sesou dažnai yra tas angelas, kuris savo užjautimu, širdimi ir protingu raminančiu žodžiu atima ar bent palengvina nepakeliamas kančias. Tad moderni sesou turi būti pati tvirta ne tik žiniomis, bet ir dvasia: tauri ir gryna, pilna krikščioniškos meilės ir kilnių idėjų. Tad mūsų darbas — ne tušiam pasirodymui, bet gyvenimui, visos žmonijos gerovei.“

Perskaičius mokyklos įsteigimo aktą, UNRRA dir. R. Maingeot tarė šiltų žodžių lietuviams ir gražių linkėjimų mokyklai ir jos studentėms. Dar mokyklą sveikino UNRRA Team 13 gydytojas Dr. Petrikas, kuris įteikė ir dovanų, Nuertingeno lietuvių kolonijos pirmininkas I. Grigaliūnas, Nuertingeno liet. gimnazijos direktorius prof. kun. P. Dambrasuskas, Aukštesn. Technikos Mokyklos direktorius; mokyklos lektorių vardu kalbėjo Dr. M. Nasvytis. Be to, raštu sveikino Nuertingeno latvių kolonijos pirm. Lietuvių.

Aktą užbaigus, meninėje dalyje padainavo operos sol. S. Adomaitienė, kurios dainos klauytojų buvo su pasigėrėjimu sutiktos ir palydėtos. Vėliau jaukiame pobūvyje praleistos kelios linksmos valandos.

Į mokyklą priimtas labai ribotas skaičius mokinių — 36. Mokyklos programa atitinka nepriklausomos Lietuvos gailestingųjų seserų mokyklos programą. Mokslas suskirstytas į du semestrus, po 4 mėnesius kiekvienas. Teoriniams dalykams skiriama 620 valandų ir praktikai — 280 valandų. Pirmame semestre bus einama: bendrąji biologija,

anatomija su histologija, fiziologija, patologija, farmakologija, socialinė medicina, bendroji terapija, bakteriologija, aseptika ir dezinfekcija. Antrame semestre: vidaus ligos, chirurgija su desmurgija, ginekologija su akušerija, vaikų ligos ir kūdikių slaugymas, dietetika, medicininių įstatymų apžvalga, Rentgeno technika, medicininė laboratorija, seserų darbas adontologijoje bei specialiose med. šakose. Be to, bus dėstoma anglų kalba, o mokinių moralei stiprinti ir pastoralinei medicinai dėstyti pakviestas kapelionas.

Didelę paramą mokyklos organizatoriai jautė UNRRA dir. R. Maingeot asmenyje, kuris, kaip ir prie kitų švietimo mokyklų organizavimo, visa siela prisidėjo. Nemažas nuopelnas yra ir švietimo tarybos pirm. Dr. J. Griniaus, kuris pirmasis iškėlė mokyklos steigimo mintį ir vėliau aktyviai prisidėjo prie šios minties įgyvendinimo.

J. Žilvinas.

SUKILIMAS PORTUGALIJOJE

Naujasis sukilimas Portugalijoje nuramintas. Tai antrasis nuo 1945 m. vasario mėn. Nors Salazaro vyriausybė yra padariusi kai kuriuos žygius palaipsniui prieiti prie demokratinės santvarkos, bet kairysis sparnas vis tiek reiškia aiškų nepasitenkinimą.

Ministeris pirmininkas Salazaras, kuris savo metu buvo pagarsėjęs korporatyvinėmis reformomis, dabar gana sunkiai serga. Toji liga, o kai kieno spėjiojimu artima mirtis, galimas dalykas, nepatenkintuosius paskatino daryti griežtą žygį. Šioje santvarkoje įškyla rimtas Salazaro įpėdinio klausimas.

Salazaro vardu paskelbtas šio turinio pareiškimas, kurio tikslas sumažinti sukilimo reikšmę: „Kai kurie kariai Porto mieste dėl disciplinos trūkumo sukilo, bet Koimbroje esančios kariuomenės numalšinti. Sukilimo priežastis vyriausybei nežinoma“.

Neramumai krašte prasidėjo, susikūrus Demokratiniam sąjūdžiui, kuris Salazarui nedraugingas. Šį sąjūdį remia kai kurie finansiniai sluoksniai, kurie dabartinę santvarką nėra patenkinti.

Prezidentas Karmona, kurio teisės dabar yra gana apribotos, pageidautų, kad Salazaras pasitrauktų. JAV remia Karmoną, nes šis už Salazarą sukasbamesnis dėl kai kurių bazių Atlanto vandenynė.

Reuteris praneša, kad dar galutinai nepatvirtintomis žiniomis, portugalų kariuomenės kai kurie vadovai įteikė ultimatumą vyriausybei, reikalaujanti, kad ji atsistatydintų.

JAV DARBININKAI NEBENDRADARBIJAUS

New Yorkas, X. 14. JAV Darbininkų Federacijos pirm. Green šiandien pasakytų kalboje pareiškė, kad jo pirmininkaujama darbininkų organizacija, kuri jungia visus JAV darbininkus, ateityje nebendradarbiaus su tarptautine darbininkų sąjungų federacija, kadangi ji yra vaduojama komunistų. Kol ta federacija bus komunistų įtakoj, pabrėžė Green, JAV Darb. Feder. su ja nepalaikys jokių santykių ir dėl to buvo atmetas britų darb. federacijos pasiūlymas susijungti. Toliau Green pasakė, kad JAV Darb. Feder. organizuos kitą tarptautinę darbininkų sąjungų federaciją.

MUSULMONAI NUTARĖ BENDRADARBIAUTI

Londonas, X. 14. Musulmonų Lygos pirm. Džina pranešė Indijos vice karaliui, kad Lyga nutarė atsiųsti savo atstovus į laikiną Indijos vyriausybę.

Tokiu būdu kelis mėnesius trukęs nesutarimas tarp Indijos musulmonų ir indusų, dėl kurio tiek buvo pralieti kraujo, pasibaigė.

SOVIETUOSE SUKURTA KOLCHOZŲ TARYBA

Sovietų vyriausybė ėmėsi priemonių pertvarkyti kolchozų administracijai ir derliui apsaugoti nuo vogimo.

Kolchozams prižiūrėti sudaryta taryba, kurios pirmininku paskirtas M. A. Andrejevas, karo metu buvęs žemės ūkio komisaras, o dabar ministrų tarybos vicepirmininkas.

„Pravda“ nepaprastai karštai piktnasi dėl tinginavimo, apsilaidimo ir plėšikavimo kolchozuose. Strapsnyje nurodoma, kad blogiausiai tvarkosi kolchozai Rostovo, Čkalovo, Kurganes, Saratovo ir Ivanovo srityse.

Laikraštis nurodo, kad reikalinga sutvarkyti transporto priemones.

Tame pat laikraštyje skelbiama, kad Rostovo srityje plačiai pasireiškęs „suvalstybinimui“ nepalankus sąjūdis. „Kai kuriose kolchozuose valstybei priklausantis turtas — pyliavos, pavienių asmenų nuslėptas. Elevatorių ir silosų veikla yra nepakenčiama. Darbininkai ten vagia ir naikina grūdus, kurie skirti badui mirštantiesiems. Partija turi vesti griežtą kovą su kenkėjais, kurie vagia, švaisto ir naikina grūdus“.

SKRENDANČIOS BOMBOS

Svedijos priešlėktuv. apsaugos viršininkas N. Algron pareiškė United Press korespondentui, jog skrendančių bombų įvykis perdetas.

„Aviation News“ R. H. Vud paskelbė, kad švedai slepia skrendančių bombų įvykus, nes nenori sukelti didesnio įtempimo su Sovietais.

ATIDARYTAS VAIKU DARŽELIS

Tuebingenas. Lietuvių Moterų Katalikių Draugijos ir vietos lietuvių parapijos klebono dekanas F. Gurecko pastangomis, spalio 7 d. Tuebingene pradėjo veikti vaikų darželis. Darželį vedė sėdus Agnietė Čyžaitė, jai padeda A. Laucevičiūtė.

Iki šiol po visą miestą išsisklaidžiusių lietuvių šeimų vaikai, žaisdami su vietiniais, persiimdavo jų ydomis, o nekuris ir gimtąją kalbą apdardė, kalbėdamas su žaidimų draugais jų tarmiška kalba. Tėvų pastangos suvesti vaikus žaidimams nevisados sekėdavo dėl laiko, nuotolio ir vietos stokos. Todėl darželio įsteigimas buvo džiugiai sutiktas tėvų, o tuo labiau mažųjų jo lankytojų.

JAV BIUDŽETO DEFICITAS 1,9 MLRD. DOLERIŲ

Finansų ministeris John Snyder praneša, kad JAV 1946 metų biudžeto deficitas sieks 1,9 milijardų dolerių.

Šis pranešimas nesuderinamas su prez. Trumano nurodymu, kad šiųmetinis biudžetas bus subalansuotas. Snyder šį skirtumą šit kaip aiškina: „Prezidentas pareiškė, kad biudžetas bus subalansuotas. Tuo norėta pasakyti, kad bus dedamos pastangos suvesti galus su galais. Stebint mokesčių įplaukimą, aiškus deficitas“.

Kodėl staiga iškilo beveik 2 mlrd. dolerių nepriteklis?

TURKIJA ATSAKINGA UŽ DARDANELUS

JAV Valstybės Departamentas spalio 9 d. įteikė Sovietams notą, o su jos turiniu supažindino kitas galybes. Toje notoje pasisakoma, kad Turkija yra pagrindinis sąsmaurio gynėjas. Jei toji sritis būtų kieno nors užpulta, teiktų įsikšti JTO Saugumo Tarybai.

JAV ambasadorius Maskvoje, įteikdamas notą, pareiškė, kad remiantis Potsdamo konferencijos nutarimais, neužkertamas kelias pasitarti, bet toki pasitarimai yra laikomi tik paruošiamaisiais suinteresuotų valstybių konferencijai. Toki pasitarimai turėtų būti privesti prie susitarimo Montreux sutartį peržiūrėti.

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išeina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kollegija. Ais. red. Alb. Valentinas. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Krebsstr. 18. - Ein. s-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Obwalds Buchdr., Kirchheim-Teck.